

tehdy, když tvůrci vzdělávací politiky či analytici dojdou k závěru, že tyto zjištěné rozdíly nejsou dílem náhody. V tom okamžiku mohou následně pátrat po příčinách zjištěných rozdílů.

Tvůrce vzdělávací politiky také zajímají podmínky, které by vysvětlovaly variabilitu prostředí pro vyučování a učení napříč vzdělávacími systémy. Nástroje TALIS proto musí pokrývat ty nejdůležitější vstupy a procesy vyučování a učení na úrovni učitelů a škol. Důležitým cílem kvalitních indikátorů je poskytovat informace, které pomáhají tvůrcům vzdělávacích politik nastavovat priority a opírat o ně svá rozhodnutí. Statistické modely, které zohledňují inherentní víceúrovňovou podstatu dat TALIS (systém, škola, učitel) poskytují užitečné nástroje pro porozumění a vysvětlení rozdílů v rámci i napříč školami a v rámci jedné země i napříč více zeměmi.

Přestože má analýza dat TALIS potenciál přinést významná zjištění pro dosavadní znalost problematiky vzdělávací politiky a praxe, existuje několik limitací. Zaprvé, TALIS je primárně průřezová studie (tj. studie napříč různými zeměmi v jeden konkrétní moment), která se zaměřuje na kontext a podmínky prostředí pro vyučování a učení. Při zkoumání změn podmínek v průběhu času je klíčové užívat tytéž nástroje pro měření stejných proměnných v jednotlivých cyklech. Ani pak ale není možné něco vyvozovat o dopadech, které měly změny prostředí na jednotlivé učitele. Tyto druhy vyvozování závěrů vyžadují longitudinální studii, kdy jsou sledování titíž učitelé a vybrané proměnné v čase.

Zadruhé, protože TALIS v současnosti nenabízí možnost přímo spojit data o učitelích a jejich způsobech výuky s výsledky jejich žáků (kromě propojení na úrovni školy, které je možné ve studii TALIS-PISA link), není možné posuzovat kvalitu učitele a její souvislost s výkonem žáků. Abychom analyzovali vztah mezi charakteristikami učitele a výsledky žáků, musel by TALIS propojit data o způsobech vyučování s individuálními výsledky žáků.

Zatřetí, protože je TALIS šetření založené na subjektivních výpovědích respondentů a nevyužívá přímé pozorování výukových postupů, interpretace jsou omezeny také tím, že se odpovědi učitelů mohou lišit od toho, co reálně dělají. Nicméně dotazníková metoda poskytuje o vybraných záležitostech (zejména subjektivním vnímání) takové informace, které by nemohly být získány jinými metodami. Navíc pak TALIS videostudie poskytuje důležitý pohled na validitu respondenty uváděných dat, protože získává kromě dat z dotazníků také videozáznamy.

1.4 Politická dimenze šetření

TALIS byl vyvinut jako součást projektu OECD Systémy ukazatelů školských systémů (INES), jehož cílem bylo „vytvořit koherentní sadu indikátorů“ umožňujících srovnávání vzdělávacích systémů v zemích OECD a v partnerských zemích. Zaměření TALIS bylo silně ovlivněno OECD analýzou politiky vztahující se k učitelské profesi, z níž vzešla zpráva *Na učitelích záleží: Získání, rozvoj a udržení kvalitních učitelů (Teachers Matter: Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers, OECD, 2005a)*. Tato analýza doporučovala získávat lepší národní a mezinárodní informace o učitelích.

Původní konceptní rámec TALIS byl založen na tématech, která byla v centru pozornosti výše zmíněné analýzy OECD týkající se politik vztahujících se k učitelské profesi. Jednalo se o získávání učitelů pro profesi, rozvoj a udržování efektivních učitelů v profesi, politiky školy k zajišťování efektivní a kvality učitelů a vyučování. Napříč jednotlivými cykly TALIS (tj. 2008, 2013 a 2018) se konceptní rámec rozvíjel tak, aby zahrnul komponenty jako inovace, rovnost, diverzita, motivace učitelů a vnímaná profesní zdatnost učitelů.